

Литературните награди стават все по-случайни

Jeremy? от Каварна до Камгън

Лимнос не е само за сърфисти

Айфон, разкажи ми приказка

Карикатура: ХРИСТО КОМАРИЦКИ

Професионалният подход е необходимо условие и е по-важен от вдъхновението, смята композиторката Албена Петрович-Врачанска

СНИМА: ПЛЪЧАРКОВ

МАРИЯ МИТЕВА

Г-жо Врачанска, пазите спомен за дядо си Андрей Врачански като за чудат артист, почти шивелник. Помага ли такава откъснатост за творчеството?

Всички артисти намират вдъхновение по различен начин, но дядо първоначално процес да се реализира в компания от обществото, социалните контакти са необходими, за да се осигури животът на произведението. От ранно детство гледах как дядо пише ноти, комозира или преписва, за да ги изпрати на оркестрите (тогава нямаше диктофонни машини и компютър), нудях как бива ми пишеше ноти и дирижираше оркестри и хорове. За мен това беше най-интересното нещо на света и ги мислех, че всички хора правят така - пишат ноти и се занимават с музика. С две думи - свет без музика не съществува. Там отначало пианост и клавишност. Да не пропусна да кажа. (Продължава на 5-а стр.)

В шестите на петдесетия десетилетие, София има музикално радио - аз съм част от концерт на Варненска симфония - солони и Романосови - пиано (Люксембург), които представиха новия композитор на АЛБЕНА ПЕТРОВИЧ-ВРАЧАНСКА. The Voyager Method да зная и пиано, създаден за дядо Врачански от мен. Българската композиторка живее и работи в Люксембург от 25 г. и зная специално място в музикалния свят на тази страна. Написала е над 500 произведеници в различни жанрове, между които 4 симфонични опери и 2 концерта за оркестър - единият е за туба, в десетия е десен - за баритон, асоциален и пиано. Днес означава най-новото произведение са: "Колата пилоната се върти" - музикална пиеса с текст на Никол Пейков и илюстрираща на Катрин Райбер, "Раят и плахици" - по текст на Аниса Калца, "Смисловността дала" - злато пилоната за 2 соло диджериду, туба и симфоничен оркестър, "Син лебедички" - инструментална опера за дудука и ударни инструменти, "Застъпничеството на пепелиците" - за кларинет и асоциален, "Me" - за електронска китара и камерна оркестрация.

Възрастта е по-стабилен и...

Продължаваме от 7-а стр.)
по семейни традиции.
- Изкуството ли се и вие да бъдете джентъл като баща ви?
- Да, аз съм директен от 22 години и дирижирам същите два хора. Не бива казвам, че това е основната ми дейност, но ако пак зная едно място и желязо ми. За так правя редовно аранжировки точно както баща ми правеше за своите хорове и оркестри. Това, което научих от баща ми, е, че музикантът трябва да знае всичко за занаята и как поставя изкуството. Научих, че професионалният подход е необходимо условие и е по-важен от вдъхновението.
- А каква е духовният свят на композитора?
- Всички е различен в зависимост от неговата естетика. Мога да кажа, че особено влияние при създаване на моята естетика са оказали големите класици както в музиката, така и в литературата, русият романтизъм и неокласицизъм, след което френският импресионизъм. Нямам особено влияние от естетиката на дядо ми, която е изцяло свързана с българския фолклор и духовите оркестри.
- Имате ли си лични пристрастия? Кавизи са те?
- Всички има свои естетика в зависимост от своята оора и културни влияния. За умам своя колекция от любими книги, или по-точно лични библотеки от вървания и търсения. Вълнуват ме всички конфликти между доброто и злото, любовта и омрачавата, безкрайността и мимолетното, раздялата - измислянето и много други диалектически двойки. Заключават ме всички общочовешки теми и мога да се определям като хуманист и психист.
- Ученика сте на Пламен Джура, Александър Райчев, Божидар Спасов, Лазар Николов - музиканти с различен стил. Какво усвоихте от всеки един от тях?
- Всички ми в детство уникално и неповторимо. Но всъщност дядо Пламен Джура и Александър Райчев са ми професионални модели. Много отношения с тях са били изключително професионални и само в рамките на учеб-

ния процес. В онези времена отношението учител - ученик беше много ясно разграничено, строго дефинирано и всеки си знаеше мястото, обръщаме се към тях на „Вие“ или „другерю професор“. Приятелските разговори бяха изключени. Аз ходех на пръсти около Лазар Николов и до денюшния наричам Пламен Джура „учителю“. Уважението и отношението в учебния процес бяха по-различни до 1991 година, когато напуснах България. Сега особено в Европа един учител е длъжен да фамилиаричи с учениците, за да е „cool“ и да си държи клиентелата. Пазарните механизми промениха стойностната система.
- Специализирали сте и компютърна музика. Има ли опасност компютърната музика да измести класическата?
- Не, такава опасност няма. Възможно е паралелно съществуване на жанровете, но за създаване улесненията, които дават новите технологии (а скоро и изкуственият интелект), приравняват голяма част от незначително и това води до приравняване на критериите.
- Имате и няколко опери. Как се възприема съвременната опера от публиката ни?
- Нямам наблюдения в България, защото тук и няма съвременни оперни постановки. Това, което забелязвам в чужбина, е, че има специална елитарна публика, която живо се интересува и дори в съседно Косово има голям интерес. И това не е точно традиционната публика на историческите опери, а съвсем нова и любопитна публика с „отрицателски“ вкус.
- А в Люксембург? От дълго сте там. По-лесен ли е животът?
- По-лесен е в смисъл на социална сигурност, предвидимост в отношенията и толерантност. Но работещият човек има повече отговорности и натоварване.
- Усещам и камъчета в „нашата градина“. Кое прави българинът така непредан и нетолерантен според вас?
- Не искам да кажа, че българите са нетолерантни и непредвидими, просто много по-често сме зависими от об-

стоятелство и финансови затруднения, които дават малко по-релативно отношение към обществото, точност, шедроост или приоритети. Докато водим борба за съществуване, е трудно да сме последователно благосклонни.
- Тогава как бихме могли и в България да улесним живота си?
- Предполагам, че с повече работа хората ще са по-оптимисти, но...
- Но?
- Но лесен живот няма.
- Според някои наши социолози българинът е домосед. Какво му пречи да бъде по-отворен за света въпреки днешните модерни средства за комуникация?
- Не мисля, че българите не са отворени за света, дори обратното - много пътуват, емигрантите имат желание да научат повече, говорят чужди езици...
- Предполагам намирате разлика между менталитета на българина и западноевропейеца. Какво бихме могли да коригираме в нашия менталитет, за да изградим по-стабилно гражданско общество?
- Аз мисля, че българинът е доста по-стабилен и прогресивен от среднестатистическия западноевропейец. А гражданската съвест и отговорност ще дойдат с личния пример на управляващите.
- Има ли разлика в менталитета на нашите музиканти и на западноевропейските?
- Не особено, всички обичат музиката, а по отношение на заплащането навсякъде е недостатъчно пропорционално, сравнено с другите професии. Не говоря за звездите, които навсякъде са алчни, а за нормалните, добри музиканти на редовата сцена.
- Над коя нова творба работите в момента?
- Имам навик да работя над няколко творби едновременно, но сега най-много се занимавам с новата ми опера и две пиеси за соло пиано, които ще представя с Пламена Магюва и Сабине Вайер на публиката през септември и октомври.